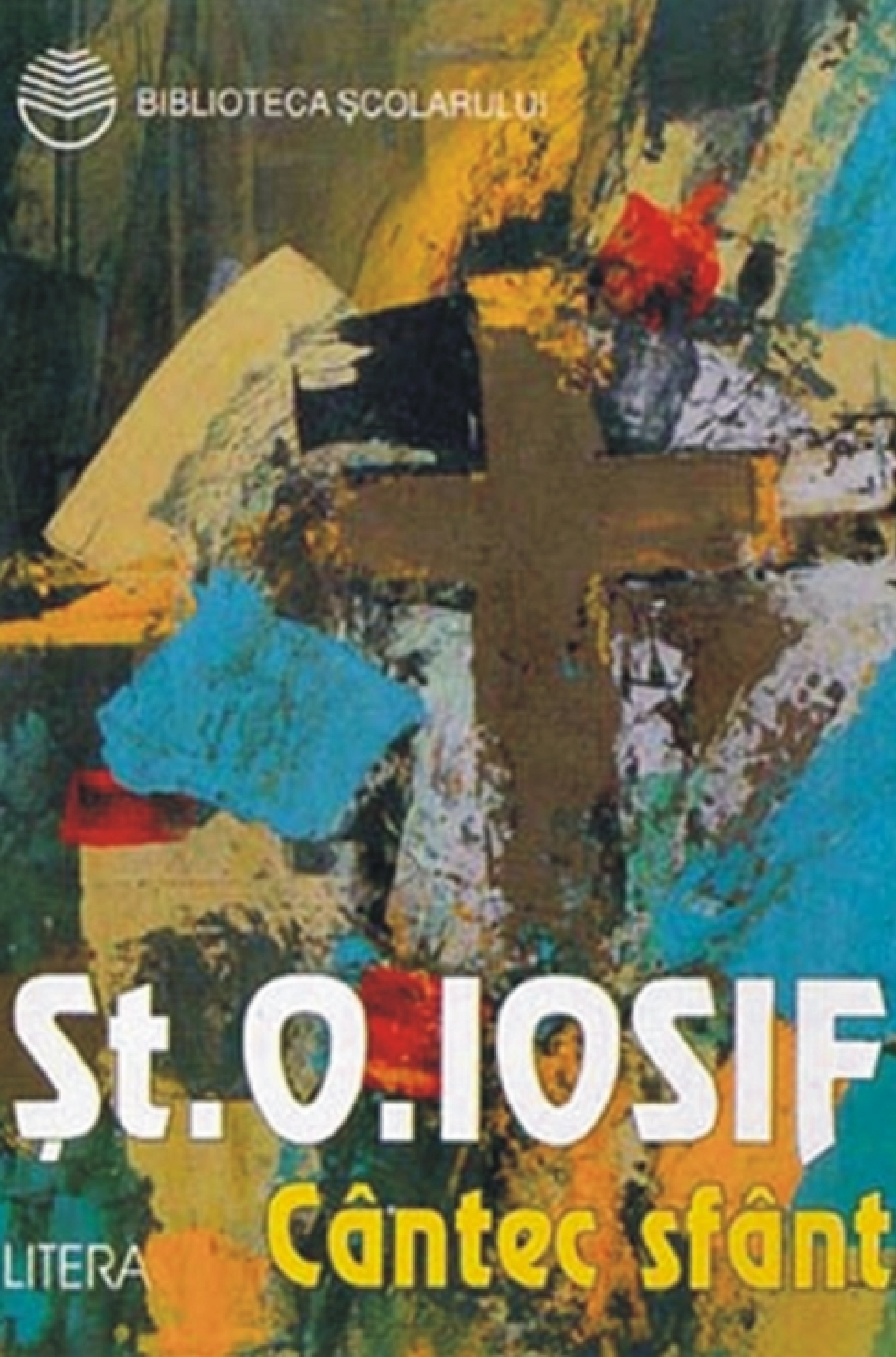


BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

# Șt. O. IOSIF

# Cântec sfânt

LITERA

biblioteca școlarului

Ştefan Octavian
# IOSIF

## CÂNTEC SFÂNT

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

## REFERINŢE CRITICE

"Poetul nu caută singurătăţile, ci stă în comunitate asistând la evenimentele semnificative, nuntă, înmormântare, festivităţi. Sunt cu totul comune gravurile ce reprezintă ca într-o scară a vieţii toată familia, de la bunici până la copilul în braţe, în drum spre locurile de petrecere. Deci la Iosif, care nu este un sumbru răpus de tristeţi ucigaşe, nici un sălbatic ca eroii lui Brătescu-Voineşti, nostalgia e de întoarcere la bunurile societăţii naive, patriarhale, gessnerianism..."

G. CĂLINESCU, **Istoria literaturii române de la origini până în prezent**. Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Editura Minerva, Bucureşti, 1986, p. 602.

"Poet al satului, dar şi al provinciei natale, cu aspiraţiile ei fireşti către libertate, "pastelizat" în sensul plastic al cuvântului, cu penel discret, muiat în albastru, în pulbere de aur şi în cenuşiu de colb, dar cu desenul precis conturat, St. O. Iosif şi-a găsit instrumentul într-un vers limpede, echilibrat, ferit de sonorităţi găunoase, ca ale majorităţii contemporanilor. Deşi este stăpânit de melancolie, nu şi-o speculează ca pletora posteminescienilor, şi unul din principalele-i merite este de a nu li se fi încadrat nici un moment, situându-se din capul locului în filiera lui Coşbuc, atât ca atmosferă morală, cât şi ca factură de vers şi strofă, cu o notă personală netăgăduită. El nu l-a aşteptat pe maestrul să-şi definească într-un târziu atitudinea faţă de popor, ca să găsească, în sonetul **Cronicarii (1901)**, lapidarul vers:

*Şi sufăr şi mă bucur cu poporul.*

Patriotismul, nu de firmă, nici de program, ci de structură morală autentică, axat, de iubitorul de cântec neşovin, pe preferinţă simţită pentru doină, şi-a găsit expresia în interesantul poem **De cântece Parisu-i plin...**"

Şerban CIOCULECU, **Varietăţi critice**, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1966, p. 300—301.

"Leagănul copilăriei lui Iosif este Braşovul, unde tatăl său, deaproape înrudit cu scriitorul şi academicianul Gavril Munteanu, a fost timp îndelungat directorul liceului român. O spun aici spre a împrăştia pentru totdeauna insinuările acelor nebuloşi detractori, care, fără a-şi putea dovedi originea românească măcar până în prima generaţie ce i-a precedat, prezintă pe Iosif ca pe un venetic de cine ştie ce seminţie semită. Dar o mai amintesc şi pentru că originea lui, Braşovul, acest cuib vechi de cultură românească, oraşul cu disciplină socială, cu tradiţii şi trecut şi cu credinţa nestrămutată în puterea neamului, explică multe din calităţile poetului nostru. (...)

Întâile lui poezii apar în **Vieaţa** dlui Vlahuţă, într-un timp când printr-o extraordinară reclamă de ziare ieşeau rând pe rând volumele lui Radu Rosetti, poet acum naufragiat, şi când dl Hasdeu introducea cu mult aparat poezia cea rece şi afectată a lui H.G. Lecca. Aceşti doi se menţin în opinia publică până ce Iosif urcă tribuna **Convorbirilor** de sub direcţia dlui Bogdan. Prin volumul său **Patriarhale** stârneşte o bucurie generală, în presă şi la toţi câţi, cu atâta dreptate, se plângeau de lipsa unei note originale în poezia contemporană.

Şi cauza bucuriei recenzenţilor n-a fost numai manifestarea însăşi a talentului, ci faptul că s-a găsit un public ca să-l îmbrăţişeze, să se declare pentru o direcţie atât de simplă şi firească, să se inspire din toate acele figuri blânde şi patriarhale, din toate acele pastele şi icoane frumoase de pe pământul ţării româneşti, zugrăvite de poet într-o limbă curată şi melodioasă.(...)

Forma uşoară a poeziei populare, întrebuinţată de Iosif, a contribuit mult la cucerirea opiniei. Şi poezii ca **Doina** sau **... Cântec vechi** s-au răspândit foarte repede. (...)

Şi e uşor de constatat cât de mult se apropie Iosif de Eminescu în îmbinarea poeziei culte cu cea populară, cât de mult se nizuiesc amândoi la readucerea poeziei la dreapta ei obârşie...”

Ilarie CHENDI, **Pagini de critică**, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1969, p. 124, 125, 126.

“După propria-i mărturisire, Ştefan Octavian Iosif s-a vrut continuator al lui Coşbuc; ceea ce, în poeme precum **Furtuna** şi **Cucoarele**, a şi fost. Critica literară l-a plasat, prin consens, ca verigă notabilă între Coşbuc şi Goga, fără ca vreun interpret să se hazardeze a-l ridica la nivelul celor doi. Ingrata postură de poet de tranziţie a făcut să i se uite meritele, versurile sale fiind eclipsate de talentul antecesorului şi de al urmaşului întru literatură. Să nu uităm însă că Goga va relua primele versuri din poemul lui Iosif **Adio** (“Da, mult mai bine ar fi fost/ Să fi rămas în sat la noi...”), aşa cum prinţul Cantemir reluase stihurile lui Miron Costin.

Tonul lui Goga este anticipat în **Romanţa** publicată în 1899 (“Era un cântec ce-l ştiam/ De-acasă, dintr-o seară.../ Cum l-ascultam pierdut la geam,/ Mi se părea că mă vedeam/ La noi, acasă, iară...”) şi în poemul **Veselie** ce premerge **Cântecele** bardului din Răşinari: “La orândă-i o beţie/ Straşnică în astă-seară!/ Nimeni nu mai vrea să ştie/ Ce viforniţă e-afară...// Glasuri vesele răsună, / Zic vioare, urlă vântul.../ Joacă toţi cu voie bună,/ Dârdâie sub ei pământul!” St.O. Iosif accentuează patriarhalitatea satului ardelean (volumu-i de debut se intitula **Patriarhale**) zugrăvit în nota doctrinei panteiste a sămănătoriştilor.

Deşi a cultivat mai insistent decât Coşbuc şi Goga confesiunea, nu s-a dovedit un poet liric de vocaţie; se mai pot reţine din opera sa exclusiv poeme epice, domeniu în care a excelat şi ca traducător (la numai 17 ani dădea o foarte frumoasă tălmăcire din **Graiul ielelor** de Goethe).

A cultivat cu talent baladescul, dând una din cele mai bune balade din literatura noastră cultă: **Clopotele din Nürnberg...** Eufonia metronomică a versurilor este, aici, de o mare expresivitate, contribuind

din plin la crearea atmosferei lirice. Poetul s-a dovedit însă la fel de inspirat şi în curajoasa violentare a structurii versului tradiţional...”

Mircea SCARLAT, **Istoria poeziei româneşti**, vol. II, Editura Minerva, Bucureşti, 1984, p. 170, 171, 172.

“Venind direct de la Coşbuc, St. O. Iosif trimite tot atât de direct la Octavian Goga, de care va fi depăşit prin vigoarea profetismului melancolic al acestuia.”

I. NEGOIŢESCU, **Istoria literaturii române**, vol. I, Editura Minerva, Bucureşti, 1991, p. 141.

“St. O. Iosif (1875—1913) şi-a început acitivtatea cu traduceri din Petöfi... A mai tradus. **Cidul** de Corneille şi **Wilhelm Tell** de Schiller, **Lenore** de Bürger, **Loreley** şi **Grenadirii** de Heine, **Blestemul bardului** de Uhland, **Ucenicul vrăjitor** de Goethe sunt traduceri perfecte, inegalabile. Poeziile originale (**Versuri**, 1897; **Patriarhale**, 1901; **Poezii**, 1902; **A fost odată**, poem, 1903; **Din zile mari**, poem istoric, **Credinţe**, 1905; **Poezii**, 1908; **Cântece**, 1912) au meritul de a fi întradevăr originale, adică de a nu imita nici pe Eminescu, nici pe Coşbuc, asimilând câte ceva din amândoi, poate şi din Alecsandri, într-o compoziţie proprie. Bucuria de a trăi, melancolia uşoară, reveria, nostalgia copilăriei, amintirea peisajului natal sunt temele sale de predilecţie. Era îndrăgostit de muza populară, de legende şi basme, de figurile vitejilor, voievozi sau haiduci (**Novăceştii, Pintea, Gruia, Corbea**), despre care a scris balade lirice, neavând înzestrare epică, dar posedând farmecul evocării. Remarcabile sunt cele şapte pasteluri publicate în “Convorbiri literare” şi cele douăsprezece **Icoane din Carpaţi**, printre care şi **Doina...**”

Al. PIRU, **Istoria literaturii române**, Editura “Grai şi suflet — Cultura naţională“, Bucureşti, 1994, p. 132.